

VANLIGT FÖREKOMMANDE FRÅGOR

I detta material har vi samlat information gällande vanligt förekommande frågor i relationen mellan ställföreträdaren och huvudmannens anhöriga.

Vad är ställföreträdarens uppdrag?

En ställföreträdarens uppgifter är helt beroende på förhållandena i det enskilda fallet.

Uppdragets omfattning framgår av beslutet om anordnande av godmanskap eller förvaltarskap och det registerutdrag som ställföreträdaren erhåller.

Omfattningar för förordnanden innan 2026-07-01- bevaka rätt, förvalta egendom och sörja för person.

- BEVAKA RÄTT, innebär bland annat att ansöka om bidrag och insatser, överklaga beslut, teckna avtal eller företräda huvudmannen vid en fastighetsförsäljning.
- FÖRVALTA EGENDOM, innebär att ta hand om huvudmannens egendom. Ställföreträdaren ska till exempel betala räkningar, göra en budget och se till att kapital är placerat på ett tryggt sätt.
- SÖRJA FÖR PERSON, innebär till exempel att ställföreträdaren ska se till att huvudmannen har en meningsfull fritid och att dennes medel används på bästa sätt.

Omfattningar för förordnanden från 2026-07-01 – personliga angelägenheter och ekonomiska angelägenheter.

- EKONOMISKA ANGELÄGENHETER, innebär att ta hand om huvudmannens egendom. Ställföreträdaren ska till exempel betala räkningar, göra en budget, se till att kapital är placerat på ett tryggt sätt, ansöka om bidrag, överklaga beslut, teckna avtal eller företräda huvudmannen vid en fastighetsförsäljning.
- PERSONLIGA ANGELÄGENHETER, innebär till exempel att ställföreträdaren ska se till att huvudmannen har en meningsfull fritid, att dennes medel används på bästa sätt, att ansöka om insatser och överklaga beslut.

Det är viktigt att komma ihåg att ställföreträdaren är beställare och inte utförare, det åligger inte en ställföreträdare att hjälpa till med praktiska uppgifter. Ställföreträdaren ansvarar dock för att se till att det som behöver göras blir gjort av någon annan, en ställföreträdare ersätter inte professionella insatser.

Ställföreträdarens skyldighet att vara tillgänglig?

En ställföreträdare har inte ständig jour men återkoppling på lämnade meddelanden bör ges inom någon dag.

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Har ställföreträdaren tystnadsplikt?

En ställföreträdare har ingen lagreglerad tystnadsplikt men vid åtagande av ett uppdrag förbinder sig ställföreträdaren till att inte berätta något om huvudmannen för personer som inte har behov av att få informationen, det finns en moralisk tystnadsplikt. Det ställföreträdaren ska ta hänsyn till är om huvudmannen gynnas av att informationen lämnas.

Ovanstående innebär att ställföreträdaren inte har någon allmän skyldighet att lämna ut uppgifter om uppdraget till anhöriga, det finns dock inte heller något som hindrar att ställföreträdaren upplyser anhöriga om hur situationen ser ut.

Har anhöriga rätt att ta del av handlingar gällande uppdraget?

Ställföreträdaren är redovisningsskyldig gentemot överförmyndarnämnden, som utövar tillsynen i ärendet. Det föreligger ingen redovisningsskyldighet gentemot anhöriga till huvudmannen.

En omyndig som fyllt 16 år och den som har god man eller förvaltare, huvudmannen, har rätt att ta del av handlingar rörande ställföreträdarskapet som förvaras hos överförmyndarnämnden. En sådan rätt har som huvudregel också huvudmannens närmast anhöriga.

Huvudmannens tillgångar har minskat, ska inte ställföreträdaren spara pengar?

I ställföreträdarens uppdrag ingår att bevaka att huvudmannens tillgångar används till huvudmannens uppehälle, utbildning samt nytta och välbefinnande i övrigt. Medel ska placeras så att de är trygga och ger skälig avkastning.

Har till exempel en äldre huvudman sparade medel ska detta i så stor utsträckning som möjligt användas till huvudmannens välbefinnande istället för att finnas på ett sparkonto.

Ställföreträdaren ska i den möjlighet det är möjligt agera utifrån huvudmannens vilja, förmodade inställning samt vad som är bäst för huvudmannen, inte för anhöriga, boende eller andra aktörer kring huvudmannen.

Kan ställföreträdaren bestämma trots att anhöriga inte instämmer?

Vid förvaltarskap samt godmanskap där huvudmannen saknar beslutsförmåga är det ställföreträdaren som har beslutanderätt.

I viktiga frågor ska ställföreträdaren samråda med närmast anhöriga och i vissa frågor krävs överförmyndarnämndens samtycke.

Ställföreträdaren ska alltid handla på ett sätt som bäst gagnar huvudmannen med utgångspunkt från huvudmannens liv, behov och önskemål.

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Undantag, frågor som ligger utanför ställföreträdarens behörighet:

- Sjukvårdsfrågor
- Ingående av äktenskap
- Huvudmannens barn
- Allmänna val
- Upprättande av testamente
- Bekräftande av faderskap
- Tvångsflyttning av huvudmannen

Vid eventuella tveksamheter eller funderingar, kontakta överförmyndarenheten!

Tips på ytterligare information: [rollkolls informationsmaterial](#).